

**การมีส่วนร่วมของประชาคมตามหลักอริยสัจ 4 ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของ
องค์การบริหารส่วนตำบลขามป้อม อำเภอลำปำ จังหวัดมหาสารคาม**
**Community Participation based on The Four Noble Truths in the Preparation
of Local Development Plan of Khampom Subdistrict Administrative
Organization, Wapi Pathum District, Maha Sarakham Province**

ฐิติกร จันทะกุล¹ และเวชสุวรรณ อาจวิชัย²

Thitikorn Juntakon¹ and Wedsuwan Ardwichai²

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด^{1,2}

Mahamakut Buddhist University Roi Et Campus^{1,2}

Email : thitikornkon1984@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาคมตามหลักอริยสัจ 4 ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลขามป้อม อำเภอลำปำ จังหวัดมหาสารคาม 2) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อการมีส่วนร่วมของประชาคมตามหลักอริยสัจ 4 ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลขามป้อม อำเภอลำปำ จังหวัดมหาสารคาม 3) เพื่อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของประชาคมตามหลักอริยสัจ 4 ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลขามป้อม อำเภอลำปำ จังหวัดมหาสารคาม กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาคมในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลขามป้อม อำเภอลำปำ จังหวัดมหาสารคาม 16 หมู่บ้าน ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 327 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา เท่ากับ 0.80-1.00 และมีความเชื่อมั่นเท่ากับ .96 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบ t-test (Independent Samples) และ F-test (One-way ANOVA)

ผลการวิจัยพบว่า 1. ระดับการมีส่วนร่วมของประชาคมตามหลักอริยสัจ 4 ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลขามป้อม อำเภอลำปำ จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านโดยเรียงจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปต่ำ ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการรองลงมา ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล 2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วม

ของประชาคมตามหลักอริยสัจ 4 ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลขามป้อม อำเภอลำปำ จัหวัดมหาสารคาม จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ไม่แตกต่างกัน ส่วนจำแนกตามการประกอบอาชีพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3. ข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของประชาคมตามหลักอริยสัจ 4 ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลขามป้อม อำเภอลำปำ จัหวัดมหาสารคาม ประชาชนควรมีส่วนร่วมประชุมเพื่อนำเสนอเรื่องต่างๆ ที่มีความจำเป็นในการพัฒนามีส่วนในการตัดสินใจวางแผน ร่วมสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์เพื่อใช้ในการพัฒนาชุมชน หรือแก้ปัญหาชุมชนให้เหมือนปัญหาของตนเอง กระตุ้นให้ชุมชนจะมีความรู้สึกในความเป็นเจ้าของ ทำให้การพัฒนาที่มีความมั่งคั่งถาวร มีส่วนในการติดตามผลการดำเนินงานของโครงการที่เกี่ยวกับการพัฒนาต่างๆ ในชุมชนอย่างสม่ำเสมอ

คำสำคัญ : การมีส่วนร่วม; ประชาคม; หลักอริยสัจ 4; แผนพัฒนาท้องถิ่น

ABSTRACT

The objectives of the research article were 1) to study the community participation level based on the Four Noble Truths in the preparation of local development plan of Khampom Subdistrict Administrative Organization, Wapi Pathum District, Maha SaraKham Province, 2) to study and compare opinions on the community participation level based on the Four Noble Truths in the preparation of local development plan of Khampom Subdistrict Administrative Organization, Wapi Pathum District, and 3) to study the participation recommendations of the community participation level based on the Four Noble Truths in the preparation of local development plan of Khampom Subdistrict Administrative Organization, Wapi Pathum District. The sample was 327 people of 16 villages in the Khampom Subdistrict Administrative Organization, Wapi Pathum District, Maha SaraKham Province. The instrument used for data collection was a 5- level estimation scale questionnaire with content accuracy of 0.80 – 1.00, and confidence of .96. The statistics used to analyze the data were mean, standard deviation, t-test (Independent Samples) and F-test (One-way ANOVA).

The results showed that: 1. The community participation level based on the Four Noble Truths in the preparation of local development plan of Khampom Subdistrict Administrative Organization, Wapi Pathum District: overall was at the high level. When

considering in each aspect sorted from the highest to the lowest were participation in operation, participation in decision, participation in receiving benefits and the lowest was participation in evaluation. 2. The results of the comparative analysis of the community participation level based on the Four Noble Truths in the preparation of local development plan of Khampom Subdistrict Administrative Organization, Wapi Pathum District, classified by gender, age, education level were not different. In part of classified by occupations was a statistically significant difference at the .05. 3. The participation recommendations of the community participation level based on the Four Noble Truths in the preparation of local development plan of Khampom Subdistrict Administrative Organization, Wapi Pathum District were: People should participate in meetings to present various issues that were necessary for development, participate in planning and supporting materials for community development or solve the community problems like their own problems, enhance the development to be stable, participation in monitoring the project's performance related to various development in community on a regular basis.

Keywords : Participation; Community; The Four Noble Truths; Local Development Plan

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

การปกครองท้องถิ่น (Local Government) เป็นรูปแบบการปกครองที่เป็นพื้นฐานของระบบประชาธิปไตย การปกครองท้องถิ่นของไทยเป็นรูปธรรมเริ่มจากการเปลี่ยนแปลงการปกครองเมื่อปี พ.ศ. 2475 โดยมีการจัดตั้งเทศบาลในปี พ.ศ. 2476 ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2476 ซึ่งถือเป็นการปกครองส่วนท้องถิ่นที่สมบูรณ์เป็นครั้งแรก และต่อมา มีการปกครองท้องถิ่นหลายรูปแบบ ได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล และการปกครองท้องถิ่นรูปพิเศษ คือ กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นดังกล่าวมีหน้าที่ในการดำเนินงานหลายประการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นที่จะตอบสนองความต้องการของประชาชน และนำมาสู่การแก้ไขปัญหาความเป็นอยู่ของชุมชน รวมถึงการใช้ทรัพยากรธรรมชาติของชุมชนได้เป็นอย่างดี ลำพังเพียงรัฐบาลกลางในฐานะที่ต้องดูแลประชาชนโดยรวมทั้งประเทศ คงมาสามารถตอบสนองความต้องการหรือแก้ปัญหาให้กับประชาชนได้อย่างทั่วถึง และตรงกับความต้องการของประชาชนในแต่ละพื้นที่ได้อย่างแท้จริง รัฐบาลหลายประเทศได้มีการเปลี่ยนแปลงการบริหารแบบรวมศูนย์อำนาจไว้ที่ส่วนกลาง มาเป็น

การบริหารแบบกระจายอำนาจมากขึ้น เพื่อให้สิทธิแก่ชุมชนในการตัดสินใจดำเนินการกิจของท้องถิ่น ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าเป็นการใช้ฐานท้องถิ่นเป็นรากฐานในการพัฒนาประเทศ (กรมการปกครอง, 2551)

การจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลขามป้อม อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์ ในปัจจุบันดำเนินงานหรือให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในรูปแบบประชาคม หรืออาจจะเรียกว่าประชาคมหมู่บ้าน โดยคาดหวังว่า แผนพัฒนาท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลที่ปรากฏออกมาน่าจะครอบคลุมความต้องการประชาชน และสามารถลดความเดือดร้อนของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่เมื่อคณะผู้บริหารนำโครงการที่บรรจุในแผนพัฒนาท้องถิ่นมาดำเนินงาน ยังมีการร้องเรียนว่าไม่ตรงกับความต้องการของประชาชนโดยประชาชนได้แสดงความคิดเห็นผ่านสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้าง และแสดงความคิดเห็นผ่านตัวแทนประชาคมหมู่บ้านบ้าง (องค์การบริหารส่วนตำบลขามป้อม, 2564)

หลักธรรมะของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ในหลักอริยสัจ 4 คือ ทุกข์ สมุทัย นิโรจ มรรค เป็นแนวคำสอนที่คนไทยถือปฏิบัติเพื่อให้มีความสุขสงบ เมื่อมีเรื่องเดือดร้อนใด ก็หาสาเหตุที่ทำให้เกิดความเดือดร้อนหาสิ่งที่ต้องการให้พ้นจากความเดือดร้อน และ วิธีทำให้บรรลุถึงความพ้นนั้น ๆ อันเป็นสิ่งที่ทำให้บ้านเมืองไทยของเราเป็นเมืองน่าอยู่ติดอันดับต้นๆ ของโลกสิ่งที่เป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้เมืองไทยน่าอยู่จริงๆ สืบไปคือ การร่วมสร้างความรักความสามัคคีปรองดองในแผ่นดิน โดยเราทุกคนมีโอกาสที่จะร่วมสนับสนุนด้วยสัญญาประชาคม นั่นคือการวางอนาคตร่วมกันที่ต้องอาศัยความร่วมมือจากประชาชนใน ส่วนของการสร้างความสามัคคีปรองดอง ที่คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ยุทธศาสตร์ชาติ และการสร้างความสามัคคีปรองดอง(ป.ย.ป.) จัดแยกตามข้อเสนอแนะของตัวแทนประชาชนทุกภาคส่วน ในประเด็น 10 ด้าน เพื่อที่จะครอบคลุมปัญหาและความทุกข์ร้อนที่เป็นสาเหตุของความขัดแย้ง โดยเปิดเวทีที่รับฟังความคิดเห็นจากประชาชนทุกภาคส่วนทั่วประเทศ เพื่อสะท้อนถึงเหตุแห่งความเดือดร้อน ตลอดจนรับฟังข้อเสนอแนะต่างๆ เพื่อเป็นกรอบแนวทางให้รัฐบาลนำไปแก้ไข จนนำมาสู่ข้อสรุปที่เป็นความเห็นร่วม เพื่อนำไปกำหนดกรอบกติกาของการอยู่ร่วมกันอย่างสงบ สันติ บนพื้นฐานของความคิดเห็นที่ผนวกแตกต่างกันได้ ซึ่งทุกคนในสังคมพร้อมและเต็มใจที่จะเดินไปตามกรอบกติกาดังกล่าวที่ทุกคนร่วมกันกำหนดไว้(คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ยุทธศาสตร์ชาติ และการสร้างความสามัคคีปรองดอง, 2564)

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาคมตามหลักอริยสัจ 4 ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลขามป้อม อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์ ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ได้นำหลักอริยสัจ 4 มาประยุกต์ใช้ เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลขามป้อม เพื่อให้สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนตามหลักอริยสัจ 4 ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลขามป้อม อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดมหาสารคาม

2.2 เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนตามหลักอริยสัจ 4 ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลขามป้อม อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และการประกอบอาชีพ แตกต่างกัน

2.3 เพื่อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของประชาชนตามหลักอริยสัจ 4 ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลขามป้อม อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดมหาสารคาม

3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

3.1 ได้ทราบสภาพของการมีส่วนร่วมของประชาชนตามหลักอริยสัจ 4 ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลขามป้อม อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดมหาสารคาม

3.2 ได้ทราบผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนตามหลักอริยสัจ 4 ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลขามป้อม อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดมหาสารคาม ของประชากรที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และการประกอบอาชีพ ต่างกัน

3.3 ได้ทราบข้อเสนอแนะของประชากรในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนตามหลักอริยสัจ 4 ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลขามป้อม อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดมหาสารคาม

3.4 ได้สารสนเทศที่สามารถนำไปใช้ในการมีส่วนร่วมของประชาชนตามหลักอริยสัจ 4 ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลขามป้อม อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดมหาสารคาม ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ประชาคมในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลขามป้อม อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดมหาสารคาม 16 หมู่บ้าน จำนวน รวมทั้งสิ้น 6,400 คน (ข้อมูลประชากรขององค์การบริหารส่วนตำบลขามป้อม (พ.ศ.2561-พ.ศ.2565) กลุ่มตัวอย่าง ประชาคมในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลขามป้อม อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดมหาสารคาม 16 หมู่บ้าน ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 327 คน ซึ่งกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเครซี่และมอร์แกน (R.V.Krejcie and D.W.Morgan, 1970) และการสุ่มอย่างง่าย โดยวิธีการไม่เฉพาะเจาะจงว่าเป็นใครในผู้ที่มาเข้าร่วมประชุมประชาคมของแต่ละหมู่บ้าน

16 หมู่ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนบุคคล มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมของประชาคมตามหลักอริยสัจ 4 ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลขามป้อม อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์ แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า(Rating Scale) ตามวิธีของลิเคอร์ท(Likert) 5 ระดับ และตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของประชาคมตามหลักอริยสัจ 4 ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น หากคุณภาพเครื่องมือโดยผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบความเหมาะสมและความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา(Content Validity) และความถูกต้องในการใช้ภาษาและด้านอื่นๆ โดยใช้เทคนิค IOC ได้ค่า IOC ระหว่าง 0.80-1.00 และทดลองใช้(Try-out) กับบุคลากรทางการศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน มีความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .96 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบ t-test(Independent Samples) และ F-test (One-way ANOVA)

5. ผลการวิจัย

5.1 ผลการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของประชาคมตามหลักอริยสัจ 4 ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลขามป้อม อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับการมีส่วนร่วมของประชาคมตามหลักอริยสัจ 4 ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลขามป้อม อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์ โดยรวมและรายด้าน

การมีส่วนร่วมของประชาคมตามหลักอริยสัจ 4	ระดับการปฏิบัติ			
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (ทุกข์)	3.94	0.92	มาก	2
2. ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ (มรรค)	3.99	0.85	มาก	1
3. ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ (นิโรจ)	3.86	0.90	มาก	3
4. ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล (สมุทัย)	3.62	0.96	มาก	4
รวม	3.85	0.91	มาก	-

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาคมตามหลักอริยสัจ 4 ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลขามป้อม อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์โดยรวมอยู่ในระดับมาก($\bar{X}=3.85$, S.D.=0.91) เมื่อพิจารณารายด้านโดยเรียงจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปต่ำ ได้แก่

ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ(มรรค) ($\bar{X}=3.99$, S.D.= 0.85) รองลงมา ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (ทุกข์) ($\bar{X}=3.94$, S.D.= 0.92) ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ (นิโรจ) ($\bar{X}=3.86$, S.D.= 0.90) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล(สมุทัย) ($\bar{X}=3.62$, S.D.= 0.96)

5.2 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาคมตามหลักอริยสัจ 4 ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลขามป้อม อำเภอลำดวน จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ไม่แตกต่างกัน ส่วนจำแนกตามการประกอบอาชีพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.3 ข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของประชาคมตามหลักอริยสัจ 4 ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลขามป้อม อำเภอลำดวน จังหวัดมหาสารคาม

5.3.1 ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ(ทุกข์) ประชาชนควรมีส่วนร่วมประชุมเพื่อนำเสนอเรื่องต่างๆ ที่มีความจำเป็นในการพัฒนามีส่วนในการตัดสินใจวางแผนขั้นตอนการดำเนินงานของกิจกรรม และมีส่วนร่วมกำหนดแหล่งของทรัพยากรที่จะใช้ในกิจกรรมโครงการพัฒนาชุมชน

5.3.2 ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ(มรรค) ประชาชนควรมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมหรือโครงการเพื่อพัฒนามีส่วนร่วมสนับสนุนทรัพยากรเงินทองเพื่อใช้ในการทำกิจกรรมและมีส่วนร่วมสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์เพื่อใช้ในการพัฒนาชุมชนหรือแก้ปัญหาชุมชนให้เหมือนปัญหาของตนเอง

5.3.3 ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์(นิโรจ) ประชาชนควรมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์จากกิจกรรมโครงการพัฒนาต่างๆที่เกิดขึ้นในชุมชนและได้รับการพัฒนาศักยภาพของตนเองจากการร่วมทำกิจกรรมโครงการพัฒนา การกระตุ้นให้ชุมชนจะมีความรู้สึกในความเป็นเจ้าของ ทำให้การพัฒนามีความมั่นคงถาวรและประหยัด

5.3.4 ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล(สมุทัย) ประชาชนควรมีส่วนร่วมสังเกตหรือประเมินการทำงานของบุคคลจากภายนอกที่มาทำงานเพื่อพัฒนาในชุมชนและมีส่วนติดตามผลการดำเนินงานของโครงการที่เกี่ยวกับการพัฒนาต่างๆ ในชุมชน และมีส่วนในการติดตามผลการดำเนินงานของโครงการที่เกี่ยวกับการพัฒนาต่างๆ ในชุมชนอย่างสม่ำเสมอ

6. อภิปรายผลการวิจัย

6.1 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาคมตามหลักอริยสัจ 4 ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลขามป้อม อำเภอลำดวน จังหวัดมหาสารคามโดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า การมีส่วนร่วมในการทำงานหรือมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นมีความจำเป็นและสำคัญมากสำหรับทรัพยากรในยุคปัจจุบัน ซึ่งจะส่งผลให้คุณภาพการทำงานหรือการมีส่วนร่วมในการ

เสนอความคิดเห็นของผู้ใต้บังคับบัญชามีมากขึ้น เป็นสิ่งที่ดีสำหรับการสั่งการของผู้บริหาร ผู้บริหารจะต้องรับฟังการเสนอความคิดเห็น การตัดสินใจของผู้ใต้บังคับบัญชาทุกๆ คนจะทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีความผูกพัน และมีความรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของหน่วยงาน จะเกิดความมุ่งมั่นร่วมมือร่วมใจกันทำงานอย่างเต็มที่ ทำให้การบริหารงานบรรลุวัตถุประสงค์และมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น และเป็นกระบวนการที่เปิดโอกาสให้ประชาชนหรือบุคคลหรือกลุ่มบุคคลทุกระดับที่มีส่วนเกี่ยวข้องในกิจกรรมนั้นๆ ได้มีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนทั้งในการร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติ และร่วมประเมินผล การดำเนินงานแสดงทัศนคติ แลกเปลี่ยนข้อมูลการตัดสินใจและร่วมปฏิบัติและร่วมทำงานร่วมกันตลอดจนร่วมรับผิดชอบในผลที่จะเกิดขึ้นทั้งประโยชน์และผลกระทบของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง สอดคล้องกับแนวคิดของ มธุรดา ศรีรัตน (2554) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการที่บุคคลได้มีส่วนเกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานทั้งด้านการแสดงความคิดเห็น การตัดสินใจ ความรับผิดชอบ การวางแผนปฏิบัติงาน ตลอดจนการประเมินผล โดยใช้ความคิดสร้างสรรค์และความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์หรือแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่อาจเกิดจากการบริหารงานในองค์การ และการนำหลักอริยสัจ 4 ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลขามป้อม ประชาคมในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลขามป้อม ได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี สอดคล้องกับงานวิจัยของ ยอดอาวุธ โพธิ์ศรีขาม (2560) ที่ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลพลับพลา อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลพลับพลาอำเภอยางชุมน้อย จังหวัดร้อยเอ็ดโดยรวมอยู่ในระดับมาก

6.2 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาคมตามหลักอริยสัจ 4 ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลขามป้อม อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า บุคลากรที่มีเพศ อายุ และระดับการศึกษาที่ต่างกัน แต่การมีส่วนร่วมของประชาคมตามหลักอริยสัจ 4 ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นมีการร่วมงานกันอย่างสม่ำเสมอ โดยมีการร่วมตัดสินใจประชุมเพื่อนำเสนอเรื่องต่างๆ ที่มีความจำเป็นในการพัฒนาชุมชน ร่วมในการดำเนินการสนับสนุนทรัพยากรเงินทองเพื่อใช้ในการทำกิจกรรมพัฒนาชุมชน ร่วมรับผลประโยชน์การพัฒนาศักยภาพของตนเองจากการร่วมทำกิจกรรมโครงการพัฒนาชุมชน เช่นโครงการส่งเสริมอาชีพสตรีในหมู่บ้าน โครงการฝึกอบรมอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) และระดมทรัพยากรมนุษย์มาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดชุมชนร่วมในการประเมินผล มีส่วนติดตามผลการดำเนินงานของโครงการที่เกี่ยวกับการพัฒนาต่างๆ ในชุมชนอย่างสม่ำเสมอ ร่วมในการพัฒนาขีดความสามารถของประชาชนให้ดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุขและนำไปสู่การพึ่งตนเองของชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับ สุรศักดิ์ พันธุ์สง่า (2550) กล่าวว่า การวางแผน หมายถึงวิธีการตัดสินใจล่วงหน้าเพื่ออนาคตขององค์กรซึ่งเป็นหน้าที่ของการจัดการในทางเลือกว่าจะให้ใครทำอะไร ที่ไหน อย่างไร และมีขั้นตอน

ในการดำเนินงาน และวิธีการการใช้ทรัพยากรการบริหาร เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่ต้องการ ให้ได้มาซึ่งแนวทาง หรือแผนงานที่จะนำมาปฏิบัติ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ญัฐวัฒน์ สิริพรวุฒ (2560) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลพรหมบุรีจังหวัดสิงห์บุรี ผลการวิจัยพบว่า 1)การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลพรหมบุรีจังหวัดสิงห์บุรีโดยภาพรวม อยู่ในระดับน้อย และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลพรหมบุรี จังหวัดสิงห์บุรีอยู่ในระดับน้อยทั้ง 4 ด้าน เรียงตามลำดับคะแนนเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ตามลำดับ 2)ประชาชนของเทศบาลตำบลพรหมบุรีจังหวัดสิงห์บุรีที่มีเพศ วุฒิการศึกษา อายุและอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลโดยรวมไม่แตกต่างกัน

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

7.1.1 ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ (มรรค) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงอยู่ในระดับมาก ดังนั้นองค์การบริหารส่วนตำบลขามป้อม ควรสนับสนุนการมีส่วนร่วมในการดำเนินการให้เป็นนโยบายขององค์กรเพื่อร่วมมือกันผลักดันกิจกรรมให้บรรลุเป้าหมายต่อไป

7.1.2 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรสนับสนุนงบประมาณในการจัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์ เพื่อใช้ในการทำกิจกรรมพัฒนาชุมชน

7.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

7.2.1 ควรประยุกต์ใช้หลักอริยสัจ 4 ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อปรับกระบวนการทำงานให้บรรลุสู่เป้าหมายขององค์กร

7.2.2 หน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องควรจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีและสร้างสรรค์โดยกระตุ้นให้ชุมชนจะมีความรู้สึกในความเป็นเจ้าของ ทำให้การพัฒนาที่มีความมั่นคงถาวร

7.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

7.3.1 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาให้มีประสิทธิภาพ

7.3.2 ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับศักยภาพขององค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการ เพื่อการส่งเสริมการใช้หลักธรรมให้แก่ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ขององค์การให้กว้างขึ้นเช่นเทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน

8. บรรณานุกรม

- กรมการปกครอง กองราชการส่วนตำบล. (2551). **คู่มือการปฏิบัติงานการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อำนวยการศึกษาดินแดน.
- คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ยุทธศาสตร์ชาติ และการสร้างความสามัคคีปรองดอง. (2564). **ยุทธศาสตร์ชาติและการสร้างความสามัคคีปรองดอง**. กรุงเทพฯ : สำนักงานบริหารนโยบายของนายกรัฐมนตรี.
- ณัฐวัฒน์ สิริพรวุฒ. (2560). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลพรหมบุรี จังหวัดสิงห์บุรี. **วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร**. 8(1). 10-23.
- มธุรดา ศรีรัตน์. (2554). **การบริหารแบบมีส่วนร่วม**. สืบค้นเมื่อ 25 มีนาคม 2564. จาก www.gotoknow.org
- ยอดอาวุธ โพธิ์ศรีขาม, ไพรัช พันชมพู่. (2560). การมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลปลับพลา อำเภอเขียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด. **วารสารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด**. 6(2). 140-151.
- สุรศักดิ์ พันธุ์สง่า. (2550). การศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในกระบวนการวางแผนพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 1. **วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- องค์การบริหารส่วนตำบลขามป้อม. (2564). **รายงานการประชุมสภาสมัยสามัญ สมัยที่ 1 ครั้งที่ 1 วันที่ 28 พฤษภาคม พ.ศ. 2564**. องค์การบริหารส่วนตำบลขามป้อม อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. **Educational and Psychological Measurement**. 30(3). 607–610.